SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS
PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā 2026. gada 16. oktobrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 181/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Zinātniskās darbības likuma 26. pantu (*redakcijā, kas bija spēkā 2020. gada 8. septembrī*) un Augstskolu likuma 26. panta septītās daļas trešo teikumu (*redakcijā, kas bija spēkā 2020. gada 8. septembrī*) (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 106. panta pirmajam teikumam un 113. pantam un spēkā neesošu no viņa pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Zinātniskās darbības likuma 26. pants (*redakcijā, kas bija spēkā 2020. gada 8. septembrī*) noteica zinātniskajās institūcijās paredzētos akadēmiskos amatus un kārtību, kādā tiek ievēlētas personas akadēmiskajos amatos. Savukārt Augstskolu likuma 26. panta septītās daļas trešais teikums (*redakcijā, kas bija spēkā 2020. gada 8. septembrī*) paredzēja, ka akadēmiskajā

amatā ievēlētu personu vienlaikus var ievēlēt arī vadošā pētnieka vai pētnieka amatā.

3. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam un 113. pantam (pieteikums Nr. 160/2026). Satversmes tiesas 1. kolēģija 2026. gada 10. septembrī pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu, jo pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nebija sniedzis juridisko pamatojumu tam, ka apstrīdētajās normās ietvertais pamattiesību ierobežojums neatbilst Satversmei. Tāpat pieteikumā nebija pamatots, kādēļ likumdevējam būtu pienākums apstrīdētajās normās noteiktās garantijas personai tikt ievēlētai akadēmiskajā amatā uz sešiem gadiem, attiecināt arī uz tās veikto papildu darbu.

Izskatot atkārtoti iesniegtu pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija pārbauda, vai pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā norādītie faktiskie apstākļi nav mainījušies, bet ir mainīts tā juridiskais pamatojums. Proti, pieteikumā norādīts, ka konkrētajā gadījumā, izvērtējot apstrīdēto normu satversmību, ir jāveic valsts pozitīvā pienākuma, nevis pamattiesību ierobežojuma izvērtējums. Vienlaikus tiek norādīts, ka apstrīdētās normas ir pieņemtas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un tām ir leģitīms mērķis – citu cilvēku tiesību aizsardzība.

Tomēr pieteikumā joprojām nav sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmei. Tāpat nav pamatots, kādēļ likumdevējam būtu pienākums nodrošināt tādu tiesisko regulējumu, kas personai, kura pēc ievēlēšanas vadošā pētnieka amatā uz sešiem gadiem vēlāk tiek ievēlēta arī profesora amatā, garantētu iespēju turpināt īstenot tiesības, kas tai radušās saistībā ar ievēlēšanu vadošā pētnieka amatā.

Līdz ar to izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru jau lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 181/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina